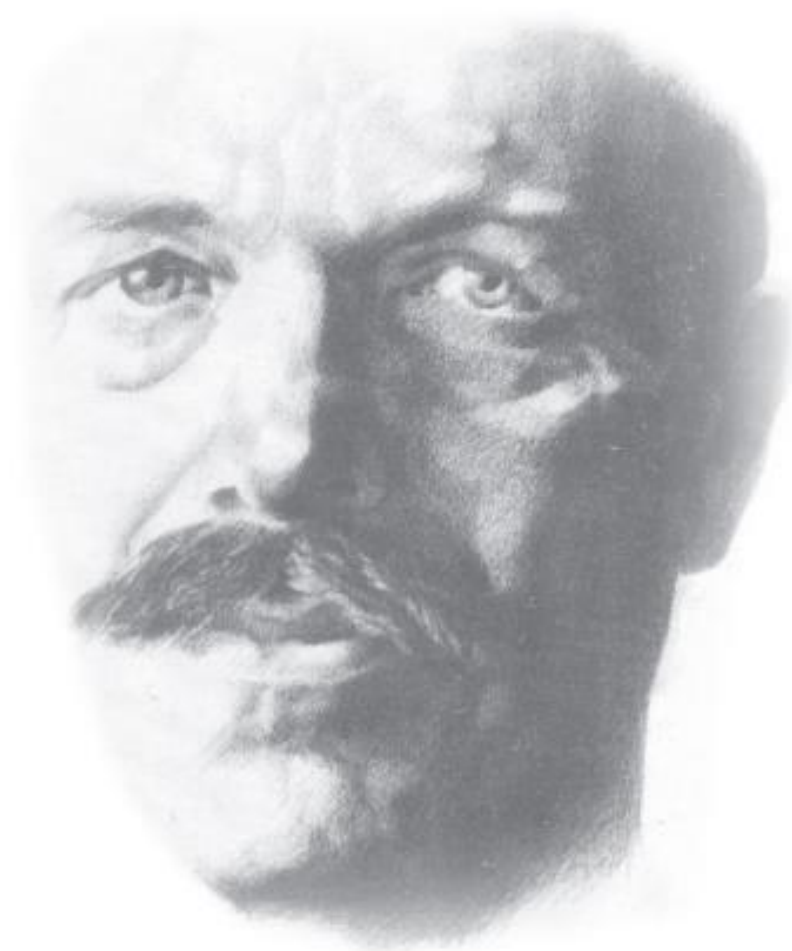

Znanstveni skup *Susreti na dragom kamenu*
Tragom Mije Mirkovića:
Od uzroka ekonomskog zaostajanja
do integracije u suvremeno društvo

Pula-Rakalj 27.-28. rujna 2023.

Fakultet ekonomije i turizma
"Dr. Mijo Mirković"

**Program Znanstvenog skupa *Susreti na dragom kamenu*
Tragom Mije Mirkovića: od uzroka društveno-ekonomskog zaostajanja
do integracije u suvremeno društvo
27. i 28. rujna 2023. u Puli i Raklju**

27. rujna 2023.

Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, dvorana Pula

Pozdravni govori	
	Dr. sc. Sanja Holjevac, znanstvena suradnica – upraviteljica, Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli, predstavnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
9.00	Predrag Pliško, načelnik Općine Marčana
9.30	Vladimir Torbica, pročelnik Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije
	Izv. prof. dr. sc. Valter Boljunčić, prorektor Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli
	Izv. prof. dr. sc. Ksenija Černe, dekanica Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Plenarna izlaganja	
9.30	Prof. emer. dr. sc. Soumitra Sharma, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
9.45	<i>Znanstveni doprinos profesora Mije Mirkovića</i>
9.45	Izv. prof. dr. sc. Sanja Sever Mališ, dekanica Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
10.00	<i>Tragom Mije Mirkovića</i>
10.00	Prof. emer. dr. sc. Ljubo Jurčić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Hrvatsko društvo ekonomista
10.45	<i>Značaj ekonomske povijesti u ekonomskoj politici</i>
10.45	Pauza za kavu
11.00	
Izlaganja	
	Prva sekcija – moderatorice: Kristina Afrić Rakitovac i Nataša Urošević
11.00	Nataša Urošević, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
11.15	<i>Mijo Mirković – život i djelo</i>
11.15	Adrijan Štivić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
11.30	<i>Idejna konvergencija kolektivism: Mijo Mirković i Friedrich von Hayek o antimodernizmu</i>
11.30	Milan Radošević, Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci, Područna jedinica u Puli
11.45	<i>„Među fašistima“: istarske teme u publicistici Mije Mirkovića 1919. – 1922.</i>
11.45	Stevan Mačković, Povijesni arhiv Subotica
12.00	<i>Mijo Mirković i njegovo delovanje u Subotici (1928. – 1941.)</i>
12.00	Sanja Holjevac, Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci
12.15	<i>Akademik Mijo Mirković i časopis „Problemi sjevernog Jadrana“</i>

12.15	Rasprava
12.30	
Druga sekcija – moderatori: Kristina Afrić Rakitovac i Robert Zenzerović	
	Sabina Lacmanović, Sanja Blažević Burić, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
12.30	
12.45	<i>Komparacija vrijednosti u djelima Mije Mirkovića i aktualnih vrijednosti hrvatskog društva 21. stoljeća</i>
12.45	Zrinka Golemac, Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju, Sveučilište u Dubrovniku
13.00	<i>Ekonomski aspekti društvene stratifikacije u djelima Mije Mirkovića</i>
13.00	Ines Kersan Škabić, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
13.15	<i>Republika Hrvatska u međunarodnoj ekonomiji – u djelima Mije Mirkovića vs. u 21. stoljeću</i>
13.15	Lela Tjanić, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
13.30	<i>Aktualiziranje problema regionalnog razvoja tragom Mije Mirkovića</i>
13.30	Kristina Afrić Rakitovac, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
13.45	<i>Industrijska politika u djelima Mije Mirkovića i suvremene implikacije</i>
13.45	Zlata Živaković Kerže, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, Marija Benić Penava, Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju, Sveučilište u Dubrovniku
14.00	<i>Ekonomska teorija Mije Mirkovića utkana u privredni razvoj Slavonije i Baranje 60-ih i 70-ih godina 20. stoljeća</i>
14.00	Rasprava
14.15	
14.30	Ručak
15.30	
Treća sekcija – moderatori: Nataša Urošević i Robert Zenzerović	
	Branko Bogunović, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
15.30	
15.45	<i>Utjecaj razvoja turizma na održivost i gospodarsku strukturu Istarske županije u 21. stoljeću</i>
15.45	Aljoša Vitasović, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
16.00	<i>Pozicioniranje općine Marčana kao turističke destinacije</i>
16.00	Mieta Bobanović Dasko
16.15	<i>Razvoj Istarske županije – utjecaj Mije Mirkovića</i>
16.15	Robert Zenzerović, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
16.30	<i>Računovodstvo kroz povijest – od glinenih ploča do umjetne inteligencije</i>
16.30	Rasprava
16.45	

16.45	Pauza za kavu
17.00	Četvrta sekcija – moderatori: Lina Pliško i Milan Radošević
17.00	Anton Percan
17.15	<i>Povezanost Sueskog kanala i razvoja Raklja</i>
17.15	Alida Perkov
17.30	<i>Gospodarstvo Istre u vihoru Prvog svjetskog rata (uoči odlaska evakuiraca) u djelima Mije Mirkovića</i>
17.30	Aljoša Vitasović, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
17.45	<i>Valorizacija uvale Blaz kao turističke atrakcije</i>
17.45	Lina Pliško, Filozofski fakultet, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
18.00	<i>Frazemi sa somatskom sastavnicom 'ruka' u mjesnome govoru Raklja</i>
18.00	Romana Percan, Martina Valić i Nataša Teković-Jalšovec, OŠ Vladimira Nazora Krnica
18.15	<i>Projekt zavičajne nastave „Osluhni zavičaj – zove te premaliće“</i>
18.15	Snježana Pejović Petraček, Luka Tidić, Sveučilišna knjižnica Pula
18.30	<i>Spomen soba Mije Mirkovića-Mate Balote u Sveučilišnoj knjižnici u Puli</i>
18.30	Matteo Legović i Katarina Bratulić, alumni UNIPU
18.45	<i>Tragom Mije Mirkovića/Mate Balote: Modeli suvremene revalorizacije stvaralaštva istarskog akademika</i>
18.45	Rasprava i zaključci znanstvenog dijela konferencije
19.00	Posjet <i>Spomen-sobi Mije Mirkovića</i> , Sveučilišna knjižnica Pula
20.00	
20.30	Svečana večera

28. rujna 2023.

Program obilježavanja 125. obljetnice rođenja Mije Mirkovića/Mate Balote, Rakalj

8.00	Polazak iz Pule
	Dolazak u Rakalj na Placu pred palaču Loredan (današnja škola)
9.00	Interpretacijska šetnja – učenici OŠ Vladimira Nazora Krnica (Roko Vlačić): obraćanje Mate Balote sudionicima i gostima
9.20	Posjet rodnoj kući Mije Mirkovića i memorijalnoj zbirci, kazivanje poezije i pjesma (OŠ Vladimira Nazora Krnica i KUD Mate Balota Rakalj)
10.00	Polaganje cvijeća na Mirkovićev/Balotin grob uz narodnu pjesmu (staro groblje)
10.15	Kulturno-umjetnički program na Bolovanu – KUD Mate Balota Rakalj, OŠ Vladimira Nazora Krnica
11.00	Šetnja rutom <i>Tragom Mije Mirkovića</i> do crkvice sv. Agnije (paralelno u OŠ Vladimira Nazora Krnica radionice zavičajne nastave)
12.30	
13.00	Ručak
14.30	Povratak za Pulu

KNJIGA SAŽETAKA

MIJO MIRKOVIĆ (1898. – 1963.) – ŽIVOT I DJELO

Izv. prof. dr. sc. Nataša Urošević
FET „Dr. Mijo Mirković, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
natasa.urosevic@unipu.hr

Znameniti istarski znanstvenik i polihistor, utemeljitelj moderne ekonomske znanosti i pokretač većine ekonomskih fakulteta i znanstvenih instituta u Hrvatskoj, ekonomist i sociolog, kulturni i ekonomski povjesničar, velik dio svog bogatog i raznorodnog znanstvenog opusa posvetio je problemima gospodarskog razvoja i izazovima optimalnog korištenja razvojnog potencijala regije rješavanjem uzroka razvojnih poteškoća. Vrijeme Mirkovićeva intelektualnog sazrijevanja, obilježeno dramatičnim geopolitičkim promjenama, velikom gospodarskom krizom i jačanjem totalitarnih režima nosi snažnu pouku i za turbulentno razdoblje u kojem danas živimo. Prije stotinu godina, istarski antifašizam nastao je kao odgovor na agresivni fašizam, koji je istarske intelektualce potjerao u emigraciju. Iz egzilne pozicije angažiranog intelektualca, svestrani je Istranin, u nastojanju da sačuva i afirmira najugroženije elemente kulturnog identiteta svog zavičaja, kroz najraznovrsnije književne, publicističke i znanstvene žanrove na jedinstven način artikulirao i „inventarizirao“ autentičan doprinos kulturne tradicije Istre europskoj civilizaciji. Pitanje odnosa tradicije i modernosti, kulturnog identiteta i razvoja, uzroka gospodarskog zaostajanja i razvojnih potencijala, koje se nametnulo i kao ključni problem suvremene europske sociološke i ekonomske misli, pratilo ga je kroz bogatu znanstvenu karijeru, od doktorske disertacije obranjene u Frankfurtu 1923. (*Glavni uzroci gospodarske zaostalosti slavenskih naroda*) do kapitalnih monografija *Pula je Pula* (1954.) i *Matija Vlačić Ilirik* (1960.). Ključna i pionirska specijalizacija u području ekonomske povijesti i sociologije, bliska znamenitim suvremenim iz područja strukturalne historiografije francuskih „analista“, usmjerena stvaranju okosnice nove socijalne povijesti, rezultirala je nizom komparativnih agrarno-povijesnih studija i monografijom *Ekonomska historija Jugoslavije* (1958.).

Mijo Mirković odigrao je važnu ulogu i u hrvatskoj diplomatskoj povijesti, kao ekspert za ekonomska i etnička pitanja na poslijeratnim međunarodnim mirovnim konferencijama, na kojima se odlučivalo o hrvatskim i jugoslavenskim zapadnim granicama. U rujnu i listopadu 1945. sudjelovao je u delegaciji FNRJ na konferenciji Vijeća ministara vanjskih poslova u Londonu, u travnju i svibnju 1946. u Parizu. U svibnju 1946. delegat je na zasjedanju Ekonomsko-socijalnog vijeća OUN u New Yorku. U kolovozu i rujnu 1946. u jugoslavenskoj je delegaciji na Mirovnoj konferenciji u Parizu, koja je pridonijela konačnom sjedinjenju Istre s Hrvatskom. Kao ekspert jugoslavenske delegacije za ekonomska pitanja i etničke odnose na Pariškoj mirovnoj konferenciji u svibnju 1946. priredio je izvještaj o neodrživosti graničnih linija kroz Istru, koje su predlagale zapadne delegacije i svojom argumentacijom o geografskom, gospodarskom i etničkom jedinstvu Istre pridonio je konačnom sjedinjenju Istre s Hrvatskom. Mirkovićeva ključna teza da je razvoj prometne infrastrukture, jadranskih luka i željeznica preduvjet nacionalne i međunarodne integracije izuzetno je aktualna i danas.

Ključne riječi: Mijo Mirković, Istra, ekonomska povijest, ekonomska sociologija

IDEJNA KONVERGENCIJA KOLEKTIVIZMA: MIJO MIRKOVIĆ I FRIEDRICH VON HAYEK O ANTIMODERNIZMU

Adrijan Štivić

univ. bacc. philol. croat. et univ. bacc. hist.

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

astivic@m.ffzg.hr

U radu se uspoređuju teorijski uvidi i teze Mije Mirkovića i Friedricha von Hayeka vezane uz antimodernizam, odnosno kritiku zapadnog liberalizma i kapitalističke ekonomije. Dok Mirković u „Glavnim uzrocima gospodarske zaostalosti slavenskih naroda“ takve tendencije pronalazi primarno u Rusiji, Hayek u „Putu u ropstvo“ fokus svog istraživanja stavlja na Njemačku. Svrha istraživanja je pronaći poveznicu između njihovih pristupa bez obzira što pišu o situacijama u dvije države. Polazeći od ishodišne paradigme velike divergencije, odnosno svekolikog prosperiteta kojeg zapadna Europa doživljava u razdoblju ranog novog vijeka, metodologijom intelektualne historije i evolucije ideja, prema kojoj se tekstovi prihvaćaju i interpretiraju ovisno o psihološkoj prihvatljivosti u nekom društvu, glavni rezultat rada je da oba autora razrađuju teoriju o ideološkoj konvergenciji reakcionarnih i revolucionarnih pokreta. Odnosno, oni uviđaju da bez obzira na brutalne međusobne sukobe, postoje mnoge teorijske sličnosti između prusko-njemačkog agresivnog aristokratskog nacionalizma i ruskog državno-religijskog koncepta političke duhovnosti s jedne strane, te širokog spektra narodnih i revolucionarnih kolektivističkih pokreta otjelovljenih u marksizmu i ostalim socijalističkim podvrstama. Ključni argument za njihov ujedinjen nastup protiv građanskog individualizma Mirković i Hayek nalaze u recepciji i pluralističkim interpretacijama Hegelove filozofije te teleološkom poimanju povijesti kakvog je definirao Hayekov suradnik Karl Popper.

Ključne riječi: Mijo Mirković, Friedrich von Hayek, velika divergencija, evolucija ideja, antimodernizam

„MEĐU FAŠISTIMA“: ISTARSKE TEME U PUBLICISTICI MIJE MIRKOVIĆA 1919 . – 1922.

dr. sc. Milan Radošević, viši znanstveni suradnik
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Zavod za povijesne i društvene znanosti u Rijeci
Područna jedinica u Puli
mrados@hazu.hr

Mijo Mirković svoje je prve novinarske korake učinio krajem 1917. i tijekom 1918. godine, pišući i uređujući pulski dnevnik *Hrvatski list*. Po talijanskoj okupaciji Pule i Istre, studenoga 1918., slijedi njegov odlazak u Zábřeh (Češka) gdje završava klasičnu gimnaziju, a u jesen 1919. upisuje studij slavistike i filozofije koji pohađa u Zagrebu i Beogradu. Unatoč novim akademskim i novinarskim obavezama njegov će bogat publicistički opus i tada ostati znatnim dijelom usmjeren na rodnu Istru, o čemu svjedoče članci objavljeni u zagrebačkim dnevnicima *Riječ* i *Novosti* (kojima je bio i urednikom) te tjednicima *Pučki prijatelj* i *Stara naša sloga*, tiskanima u Trstu. Fašizacija istarskoga društva uz izraženi element protuslavenske ksenofobije, gospodarska kriza istarskog grada i sela te pitanja kulturne transformacije predstavljaju Mirkovićev glavni novinarski interes u godinama pred službeni dolazak fašista na vlast u Italiji (1919. – 1922.). Među člancima, nepotpisanim ili objavljenima pod raznim pseudonima („rk“, „M“, Mate Balota) ističu se osvrti na Proštinsku bunu („Istina o buni u Istri“), razmatranja o propadanju pulskog arsenala („Umiranje slavne Pule“) i teškom životu istarskog sela („Sa istarskog sela“), ali i neposredna svjedočanstva u kojima, primjerice, pruža vrlo živopisan uvid u socijalnu interakciju mladih fašista u Portorožu („Među fašistima“). Time je Mirković ostavio i važan dokumentarni trag vezano za početke političkih, nacionalnih i gospodarskih procesa koji će obilježiti Istru do konca Drugoga svjetskoga rata.

Ključne riječi: Mijo Mirković, publicistika, Istra, fašizam, antifašizam

MIJO MIRKOVIĆ I NJEGOVO DELOVANJE U SUBOTICI (1928-1941)

Stevan Mačković, arhivski savetnik
Istorijski arhiv Subotica
stevanmackovic@gmail.com

U naučnoj sferi Srbije, kako istoriografskoj tako i ekonomsko - istorijskoj, pa time i u njenoj široj društvenoj javnosti, ličnost jednog od najznačajnijih ekonomskih istoričara Jugoslavije, prof. dr Mije Mirkovića kao da je potpuno zaboravljena. Isto to važi i na lokalnom subotičkom nivou. A on je upravo ovde, baš poput mnoštva drugih doseljenika iz Istre, aktivno proveo jedan deo svog bogatog života, od 1928. do 1941. godine, delujući na subotičkom Pravnom fakultetu. U periodu dok je držao predavanja studentima u Subotici, nastaje i Mirkovićeva najznačajnija dela. On i njegovo delovanje u tom periodu, javni i privatni život, porodica, doprinos i značaj koji je ostavio na profesionalnom planu, Pravni fakultet kao ustanova i klima koja je vladala na njemu, te društveni okviri grada i države u kojima je stvarao, tema su ovog rada. Ekonomsko-istorijska istraživanja međuratne Jugoslavije koja je obavio prof. Mirković, njegovi rezultati i zaključci, jasno su ukazivali na uzroke zaostajanja u odnosu na najrazvijenije države. Služeći se metodološkim postupcima kvantifikacije, merenja i komparacije privrednih parametara u zemlji, sa razvijenijim kapitalističkim sredinama, on je pokušavao i uspevao da dospe do uzroka velikog ekonomskog zaostajanja jugoslovenske države. Njegovi rezultati obimnog istraživanja ekonomske istorije Jugoslavije i zaključci o tom pitanju izloženi su u njegovim radovima. On ih interpretira u svetlu teze da je industrijalizacija sudbina svake zemlje koja ne želi da ostane na periferiji civilizacijskog napredka. Jedan od krucijalnih činilaca zaostajanja Jugoslavije Mirković identifikuje i u *antiindustrijskoj filozofiji slovenskih naroda* čije postojanje dovodi u direktnu vezu sa duhovnim, u prvom redu religioznim razvojem. Kao rezultati takvog stanja on uočava i razvoj protivzapadnjačkog nacionalizma koji je i protivracionalan i protivkapitalistički. Današnjica mu samo daje pravo, potvrđujući glavne teze, a njihova interpretacija iz današnje perspektive zemalja zapadnog Balkana koje su još u tranziciji, samo ih potvrđuje.

Ključne riječi: Mijo Mirković, Subotica, ekonomska povijest

AKADEMIK MIJO MIRKOVIĆ I ČASOPIS *PROBLEMI SJEVERNOG JADRANA*

dr. sc. Sanja Holjevac, znanstvena suradnica
Zavod za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli
Ružićeva 5, 51000 Rijeka
holjevac@hazu.hr

Akademik Mijo Mirković (1898. – 1963.), znameniti znanstvenik i književnik, redovitim je članom Akademije postao 1947. godine. U višestruko važan i vrijedan doprinos Akademiji, kojoj je od 1958. do 1961. bio i glavnim tajnikom, ulazi i rad akademika Mije Mirkovića na osnivanju i unaprjeđenju rada Akademijinih znanstvenoistraživačkih jedinica. Među njima je i Sjeverojadranski institut za etničke odnose, historiju i ekonomiju JAZU u Rijeci, najstarija Akademijina znanstvenoistraživačka jedinica izvan Zagreba. Institut je osnovan 1945. godine pod imenom Jadranski institut u Sušaku, a od 1948. je u sastavu Akademije te djeluje i danas pod nazivom Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli. Akademik Mijo Mirković znatno je pridonio razvoju i radu toga instituta te je bio stalni član, a više godina i predsjednik Savjeta instituta. Uz to bio je i jedan od pokretača te jedan od urednika prvoga sveska institutskoga časopisa *Problemi sjevernoga Jadrana*, objavljena 1963. godine. U izlaganju se podsjeća na doprinos akademika Mije Mirkovića pokretanju i objavljivanju toga znanstvenoga časopisa, koji izlazi i danas, 60 godina nakon objavljivanja prvoga sveska.

Ključne riječi: Mijo Mirković, akademik, JAZU, HAZU, *Problemi sjevernog Jadrana*

KOMPARACIJA VRIJEDNOSTI U DJELIMA MIJE MIRKOVIĆA I AKTUALNIH VRIJEDNOSTI HRVATSKOG DRUŠTVA 21. STOLJEĆA

izv.prof.dr.sc. Sabina Lacmanović

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma “Dr. Mijo Mirković”

e-mail: sabina.lacmanovic@unipu.hr

izv.prof.dr.sc. Sanja Blažević Burić

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma “Dr. Mijo Mirković”

e-mail: sanja.blazevic.buric@unipu.hr

Svrha rada je analizirati vrijednosti o kojima je znanstvenik i književnik Mijo Mirković progovarao u svojim relevantnim djelima te ih sagledati u kontekstu suvremenih vrijednosti hrvatskog društva na početku 21. stoljeća. Cilj rada je istražiti i sistematizirati vrijednosti utkane i problematizirane u radovima Mije Mirkovića i komparirati ih s aktualnim vrijednostima hrvatskog društva i gospodarstva. Istraživanje se temelji na kvalitativnoj analizi ključnih znanstvenih i književnih radova Mije Mirkovića te relevantne znanstvene i stručne literature povezane s temom rada. Temeljno istraživačko pitanje autora u radu je: jesu li vrijednosti o kojima je pisao Mijo Mirković i danas aktualne u hrvatskom društvu i gospodarstvu? Uloga vrijednosti će se analizirati u kontekstu teorije vrijednosti. Rezultati istraživanja ukazuju na relevantnost vrijednosti o kojima je pisao Mijo Mirković u kontekstu suvremenih razvojnih potreba hrvatskog društva i gospodarstva pri čemu je istaknut skup vrijednosti karakterističnih za oba društveno-ekonomska razdoblja (razdoblje o kojem je pisao Mijo Mirković i suvremeno razdoblje). Analiza vrijednosti potvrdila je važnost pomnijeg izučavanja svih ekonomskih i neekonomskih radova Mije Mirkovića, ključnog razvojnog mislioca svojeg doba, kako bismo kao društvo bili uspješniji i bolji u savladavanju ekonomskih i društvenih izazova djelovanja u 21. stoljeću te kako bismo oslanjajući se na i razvijajući vrijednosti identificirane u radu ubrzali napredak u suvremenim razvojnim procesima hrvatskog gospodarstva i društva kroz donošenje kvalitetnijih odluka. Detaljnija analiza svih radova Mije Mirkovića u kontekstu uloge vrijednosti u razvojnim procesima ostaje predmet interesa autora u budućim istraživanjima ove teme.

Ključne riječi: Mijo Mirković, vrijednosti, hrvatsko gospodarstvo, hrvatsko društvo, teorija vrijednosti

EKONOMSKI ASPEKTI DRUŠTVENE STRATIFIKACIJE U DJELIMA MIJE MIRKOVIĆA

Mr. sc. Zrinka Golemac, v. pred.
Sveučilište u Dubrovniku
Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju
zrinka.golemac@unidu.hr

Društvo u kojem su svi članovi jednaki oduvijek je težnja čovječanstva, ali u zbilji u svim dosadašnjim ljudskim društvima prisutna je neka vrsta društvene nejednakosti i društvene stratifikacije, kao posebnog oblika društvene nejednakosti. Društvena stratifikacija predstavlja proces slojevitog organiziranja društva na temelju različitih kriterija pri čemu ekonomski činitelji igraju ključnu ulogu u određivanju društvenog statusa pojedinca, ali i u oblikovanju društvene hijerarhije u cjelini. Riječ je o tematici koja je, zbog njezine iznimne važnosti, često u fokusu interesa brojnih socioloških analiza.

Hrvatski sociolog i ekonomist Mijo Mirković je u svojim djelima istraživao ekonomske aspekte društvene stratifikacije. Cilj ovog rada je ukazati na ekonomske činitelje koji, prema Mirkoviću, imaju ključnu ulogu u društvenoj stratifikaciji i oblikovanju društvenih odnosa. U tu svrhu analizirani su ekonomski činitelji društvene stratifikacije s funkcionalističkog, marksističkog i veberovskog aspekta. Središnji dio rada, a temeljem provedene analize različitih teorijskih pristupa društvenoj stratifikaciji, razmatra ključne ekonomske činitelje, poput bogatstva, zanimanja i obrazovanja, koji prema Mirkoviću utječu na položaj pojedinca u društvu i doprinose društvenoj stratifikaciji.

Mirkovićeva istraživanja ukazala su na važnost razumijevanja ekonomskih činitelja u društvenoj stratifikaciji i ponudila teorijsku osnovu za daljnje proučavanje ove tematike. Istovremeno njegov rad naglašava potrebu razumijevanja ekonomskih aspekata društvene stratifikacije tijekom oblikovanja politika i programa za rješavanje društvene nejednakosti i stvaranje pravednijeg društva, koje će omogućiti svima jednake mogućnosti za razvoj.

Ključne riječi: ekonomski činitelji, bogatstvo, zanimanje, obrazovanje, društvena stratifikacija

REPUBLIKA HRVATSKA U MEĐUNARODNOJ EKONOMIJI- U DJELIMA MIJE MIRKOVIĆA VS. U 21 STOLJEĆU

Prof.dr.sc. Ines Kersan-Škabić

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“

ikersan@unipu.hr

Vanjska trgovina i trgovinska politika predstavljaju poveznicu nacionalnog gospodarstva s ostalim zemljama svijeta, te integriranost jedne zemlje u globalne tijekova roba, usluga i kapitala. Mijo Mirković se bavio različitim temama ekonomskog razvoja, a između ostalog, bavio se pitanjem veličine i strukture trgovine; obuhvatom, vrstama i granicama trgovinske politike u svojim djelima pisanim 1930-ih godina prošlog stoljeća. Cilj ovog rada je dati osvrt na Mirkovićeva djela u kojima obrađuje tematiku vanjske trgovine i vanjskotrgovinske politike te prikazati aktualni stupanj integracije hrvatskog gospodarstva u globalne ekonomske tijekove. Poseban naglasak u radu je na članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji. Analizom vanjske trgovine utvrđeno je kontinuirano postojanje deficita u robnoj razmjeni Republike Hrvatske i suficita u trgovini uslugama. Postoji i visoka usmjerenost hrvatske vanjske trgovine na ostale zemlje članice EU, pri čemu Republika Hrvatska ostvaruje oko 70% vrijednosti trgovine u intra-EU regionalnoj razmjeni. Hrvatska je na začelju zemalja članica EU-a po sudjelovanju u globalnim lancima vrijednosti, što se može protumačiti kao rezultat nepovoljne industrijske strukture. Ulaskom u EU, Hrvatska ostvaruje brojne koristi članstva, te prihvaća zajedničku trgovinsku politiku Europske unije.

Ključne riječi: vanjska trgovina, trgovinska politika, Republika Hrvatska, Europska unija, globalni lanci vrijednosti

AKTUALIZIRANJE PROBLEMA REGIONALNOG RAZVOJA TRAGOM MIJE MIRKOVIĆA

Lela Tijanić

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“

lela.tijanic@unipu.hr

Aktualne teme koje su danas u interesu provedbe regionalne ekonomske politike Hrvatske, kao što su regionalne nejednakosti i potencijali, pitanja gospodarske strukture, prometno povezivanje, lokacijski faktori, odnos grada i okruženja, učinci rasta te planiranje razvoja, bile su također značajno zastupljene u radovima Mije Mirkovića. Cilj rada je prikazati osvrt na odabrane regionalne probleme koje je Mijo Mirković obrađivao u svojim djelima te komparirati trenutno stanje s navedenim s obzirom na novu ulogu regionalne politike Hrvatske u europskim okvirima. Analiza će se detaljnije usmjeriti na proučavanje regionalnih razlika, uključujući regionalne specifičnosti u razvojnom smislu, strateško planiranje i upravljanje razvojem, ulogu urbanih područja u poticanju ekonomskog razvoja. U radu je potvrđena dugotrajnost određenih regionalnih problema na području Hrvatske te se rezultati provedbe regionalne politike komentiraju u uvjetima suvremenih mogućnosti korištenja novih instrumenata, posebno kohezijske politike Europske unije, usporedno s Mirkovićevim zapažanjima, promišljanjima i rješenjima. Zaključna razmatranja upućuju na veće mogućnosti implementacije različitih instrumenata za poticanje regionalnog razvoja, ali i na vrijednost uključivanja ishodišnih modela i preporuka tijekom provedbe promjena u upravljanju ekonomskim sustavima. Retrospektiva regionalnih problema i predloženih rješenja omogućuje potpunije sagledavanje temelja za kreiranje primjereno usmjerenih strategija regionalnog i cjelokupnog gospodarskog razvoja Hrvatske.

Ključne riječi: Hrvatska, razvoj, regionalni problem, Mijo Mirković

INDUSTRIJSKA POLITIKA U DJELIMA MIJE MIRKOVIĆA I SUVREMENE IMPLIKACIJE

Prof.dr.sc. Kristina Afrić Rakitovac

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“
kafric@unipu.hr

Industrijska politika predstavlja skup mjera kojima se na neporedan ili posredan način utječe na strukturu industrije s ciljem jačanja konkurentnosti. U svojoj je naravi međusektorske prirode te je nerijetko integrirana u mnoge druge politike koje se odnose na trgovinu, unutarnje tržište, istraživanje i inovacije, zapošljavanje, zaštitu okoliša, obranu i javno zdravlje. Cilj ovog rada je dati osvrt na Mirkovićeva djela u kojima obrađuje ulogu i važnosti industrijske politike u razvoju gospodarstva te ukazati na suvremene implikacije u kontekstu članstva R. Hrvatske u Europskoj uniji. Mirković naglašava odgovornost države u oblikovanju poslovnog okruženja koje će poticati razvoj onih grana industrije koje u najvećoj mjeri pridonose dugoročnom gospodarskom razvoju i unapređenju kvalitete života stanovništva neke zemlje. U radu će se promišljati o daljnjim nužnim smjernicama industrijske politike R. Hrvatske u kontekstu suvremene industrijske politike EU i globalizacijskih izazova.

Ključne riječi: industrija, industrijska politika, Republika Hrvatska, Europska unija,

EKONOMSKA TEORIJA MIJE MIRKOVIĆA UTKANA U PRIVREDNI RAZVOJ SLAVONIJE I BARANJE 60-IH I 70-IH GODINA 20. STOLJEĆA

Prof. dr. sc. Zlata Živaković-Kerže, znanstvena savjetnica u miru Hrvatskog instituta za povijest, Zagreb
zkerze@yahoo.com

Izv. prof. dr. sc. Marija Benić Penava
Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju
Sveučilište u Dubrovniku
Marija.benicpenava@gmail.com

U radu se analizira privredni razvoj Slavonije i Baranje tijekom 1960-ih i 1970-ih godina temeljem Mirkovićeve teorije ekonomske historije. Autorice istražuju ključne faktore razvoja kao što su geografski položaj, agrarna povijest, transportni putevi te transformacije u privrednoj strukturi. Poljoprivreda, posebno ratarska i stočarska proizvodnja, te razvijeni prometni putevi, poput rijeka Drave, Save i Dunava, odigrali su značajnu ulogu u razvoju područja. Tehnički napredak u industriji, zajedno s prelaskom na industrijsku proizvodnju, potaknuo je ekonomski napredak, uz povećanu zaposlenost i rast produktivnosti. Značajno se pridonijelo i društvenoj akumulaciji te povezanosti s jugoslavenskim tržištem i internacionalnom trgovinom. Promjene u strukturi privrede, s naglaskom na rast sekundarnih i tercijarnih sektora, pridonijele su transformaciji slavonsko-baranjske privrede u razdoblju. Mirkovićeva teorija, koja povezuje geografske i društveno-ekonomske aspekte, uspješno objašnjava dinamiku razvoja ovog područja tijekom navedenog razdoblja.

Ključne riječi: Mijo Mirković, gospodarska povijest, ekonomska teorija, Slavonija i Baranja, 1960-e i 1970-e.

UTJECAJ RAZVOJA TURIZMA NA ODRŽIVOST I GOSPODARSKU STRUKTURU ISTARSKE ŽUPANIJE U 21. STOLJEĆU

Branko Bogunović

Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli
bbogunovic@unipu.hr

SAŽETAK

Istarska županija je prema parametrima gustoće smještaja i prometa u odnosu na prostor i stanovništvo jedno od turistički najrazvijenijih područja Europe i svijeta. Turistički kapaciteti u hotelima i kampovima uglavnom su izgrađeni u prošlom stoljeću, no 21. stoljeće donosi niz procesa usmjerenih na dalje povećanje intenziteta turizma na prostoru Županije, poput značajnog povećanja kvalitete smještajnih kapaciteta u kampovima i hotelima te izuzetno brzog porasta kapaciteta u privatnom, a kasnije i nekomercijalnom smještaju. Osim na izrazit porast ostvarenog turističkog prometa, ovi su procesi, uz razmjerno negativne trendove drugih gospodarskih sektora, doveli do niza negativnih pojava karakterističnih za tzv. turističku gospodarsku monokulturu. U posljednje vrijeme, poseban problem predstavlja pritisak rastuće turističke aktivnosti na dugoročnu održivost Istarske županije.

Cilj rada je identificirati stanje i trendove održivosti turizma Istarske županije, odnosno utjecaj turizma na gospodarstvo, društvo i okoliš, te konkretne promjene u gospodarskoj strukturi Istarske županije u 21. stoljeću. U radu su postavljene sljedeće hipoteze:

H0 Postojeći model razvoja turizma u Istarskoj županiji dugoročno nije održiv.

H1 Istarska županija nalazi se u stanju turističke gospodarske monokulture.

Rezultati istraživanja upućuju na prihvaćanje obje hipoteze s obzirom na intenzivan i ubrzavajući rast turizma (prije svega smještajne ponude), promjenu gospodarske strukture, te značajno pogoršanja stanja u demografiji, prostoru i infrastrukturi. Rješenje problema je u promjeni postojećih razvojnih procesa, što će u slučaju Istarske županije, kao i drugih obalnih Županija, biti izazovno zbog dugogodišnjeg oslanjanja dominantno na turizam koje zahtijeva radikalnu promjenu upravljačke paradigme te posve nove upravljačke procese.

Ključne riječi: Održivost, turistička gospodarska monokultura, Istarska županija

POZICIONIRANJE OPĆINE MARČANA KAO TURISTIČKE DESTINACIJE

Izv.prof.dr.sc.Aljoša Vitasović
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
aljosa.vitasovic@unipu.hr

Turizam se od svojih početaka danas razvio u društveni fenomen, koji nam omogućava da zaštitimo lokalne specifičnosti, sačuvamo i prezentiramo kulturno povijesnu baštinu te izvršimo diferencijaciju od konkurenata, a sve radi povećanja kvalitete življenja domicilnog stanovništva, koje mora biti u potpunosti uključeno u sve oblike planiranja i dakako samih turista. Globalni ekonomski procesi i napredak društva u cjelini uz porast znanja i napredak tehnologije, dovode do promjene u strukturi zahtjeva turističke potražnje. Dolazi do izmjena u kreiranju turističkog paket aranžmana, on postaje individualiziran i personaliziran. Suvremeni turistički proizvod, koji je prilagođen potrebama „novih“ turista, ne podrazumijeva više partnersku ulogu turista već ostvarenje doživljaja.

Cilj ovog rada je predložiti teoretski prijedlog modela pozicioniranja Općine Marčana uključujući doživljaj i turističko iskustvo budući da tradicionalna pozicioniranja turističkih ponuda na makro i mikro razini nisu više dostatna, te da ona ne uspijevaju diferencirati turističku ponudu, što u konačnici implicira zahtjev za konkurentskim pozicioniranjem turističke ponude oplemenjeno novim zahtjevima i potrebama. Takav pristup negira uvrijeđeni stav da samo postojanje i raspoloživost prirodne i kulturne baštine biva samo po sebi dovoljno da bi se generirala turistička potražnja.

Ključne riječi: doživljaj, pozicioniranje, turistička ponuda, turistički proizvod

RAZVOJ ISTARSKE ŽUPANIJE: UTJECAJ DR. MIJE MIRKOVIĆA

doc. dr. sc. Mieta Bobanović Dasko

Ovaj rad istražuje gospodarski razvoj Istarske regije, s posebnim osvrtom na doprinose ekonomista Mije Mirkovića. U posljednjih je nekoliko desetljeća, Istra doživjela značaj gospodarski rast i postala među vodećim regijama u Hrvatskoj. U ovom se radu istražuje i analizira taj rast. Rad započinje pregledom gospodarske situacije u Istri prije 1990-ih, kada je regija bila dijelom Jugoslavije. Međutim, nakon raspada Jugoslavije i rata koji je uslijedio, posljedice su bile vidljive na ozbiljno pogođenom gospodarstvu, kad su mnoga poduzeća a i industrije bile suočene sa značajnim izazovima. Usprkos novim izazovima, Istra je u zadnjih nekoliko desetljeća doživjela značajan gospodarski rast. Ovaj rast potaknut je nizom čimbenika, uključujući ulaganja u infrastrukturu, povećanje turizma i fokus na razvoj proizvodnog i uslužnog sektora u regiji. Mijo Mirković je bio ključni ekonomist u ovom procesu, jer je radio s regionalnom vladom na razvoju politika i strategija usmjerenih na promicanje gospodarskog rasta.

Ključne riječi: Istra, Mijo Mirković, gospodarski rast, turizam

RAČUNOVODSTVO KROZ POVIJEST – OD GLINENIH PLOČA DO UMJETNE INTELIGENCIJE

Robert Zenzerović

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma “Dr. Mijo Mirković” Pula

robert.zenzerovic@unipu.hr

Natrag se ne može, moguć je i prirodan samo put naprijed. To znači put u smjeru ekonomskog razvitka, ulaženje u punu civilizaciju. Jedna je to od brojnih izrečenih misli istaknutog istarskog i hrvatskog erudita, Mije Mirkovića. Na tragu izrečenog te u nastojanju da se sumiraju povijesne nalazi na međunarodnoj razini, ističući pritom značenje još jedne važne hrvatske ličnosti – Benedikta Kotruljevića kao međunarodno relevantnog aktera u analiziranom području, radom je sustavno i cjelovito prikazan povijesni razvoj računovodstva. Povijesni razvoj računovodstva i s njim povezanih područja poput revizije poslužio je kao temelj za kritičko promišljanje o trenutačnom stanju, ali i budućnosti računovodstva kao javno odgovorne djelatnosti, odnosno profesije na čije se usluge i proizvode posredno oslanja najšira javnost iako je toga rijetko svjesna.

Računovodstvo je kroz povijest bilo pretežito vezano za evidenciju poslovnih događaja te su informacije koje je ono generiralo predstavljale ishodište za provođenje brojnih istraživanja kako na razini pojedinog gospodarskog subjekta, tako i na razini gospodarstva kao cjeline. Kao i svaki drugi znanstvenik koji izučava ekonomske zakonitosti tako se i Mijo Mirković u svojim djelima oslanjao na agregirane računovodstvene informacije temeljem kojih je izvodio znanstveno utemeljene zaključke. Suvremeno računovodstvo nadilazi samu evidenciju poslovnih događaja. Ono je postalo jezik poslovanja kojim mnogobrojni dionici komuniciraju u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, a kvaliteta same komunikacije postala je značajan čimbenik uspjeha pa i opstanka gospodarskih subjekata.

Ključne riječi: Računovodstvo, revizija, povijest računovodstva, Benedikt Kotruljević

POVEZANOST SUESKOG KANALA I RAZVOJA RAKLJA

Anton Percan, dipl. ing. arh.

...Nije Tone mogao znati ni to da je svega pet ili šest godina prije njegova rođenja prokopan tamo daleko pomorski kanal na Suez, i da je njegov kraj, kao dio Sredozemnog mora, uključen u veliku mrežu prometa i trgovine, koja je imala ovo staro more ponovo oživiti. Što je mogao imati Suez s Rakljom?...

Mate Balota „Tijesna zemlja“

Otvaranje Sueskog kanala 1869. godine donosi intenzivnije trgovačke i prometne tokove te uvjetuje razvoj i gradnju novih te proširenje postojećih luka i pristaništa u sjevernojadranskom prostoru. Više nego drugi krajevi Jadrana, Istra, kao trokutno područje između važnih središta Trsta, Pule i Rijeke biva uvučena u promet velike Austrougarske monarhije. Upravo razvojem i gradnjom sjevernojadranskih luka u drugoj polovici XIX.st. započinje komercijalno iskorištavanje kamena na rakljanskom području

Otvaranje kamenoloma donosi u Rakalj nove ekonomske i društvene odnose. Trgovina kamenom, plaćanje kamena i njegova prijevoza od kamenoloma do mora gotovim novcem, utiče da do tada nezamjenljivu robnu razmjenu, daleko ranije nego u okolnim ruralnim sredinama, zamjenjuje plaćanje gotovim novcem. Posjedovanje novaca kod seljaka koji sve više postaju radnici ili nadničari u kamenolomima potiče otvaranje gostionica ili točionica vina pa tako pomalo nestvarno zvuči podatak da je Rakalj krajem druge polovice XIX. st. brojio više od dvadesetak gostionica ili točionica pića, smještenih u kućama koje se nalaze na putu od kamenoloma do njihovih domova. Otvaranje novih kamenoloma, povećana potreba za alatima za rad s kamenom, ima utjecaj i na demografsku sliku Raklja, te se iz Furlanije i sjevernog primorskog djela Istre, u Raklju nastanjuje nekoliko obitelji kovača, gostioničara, kamenoklesara.... Postojeće prizemnice se nadograđuju, grade se nove kuće na kat.

Osim što je izmijenila gospodarsku sliku sela, trgovina kamenom, donijela je Raklju i mogućnost susreta s ljudima iz drugih i udaljenijih sredina, drugačijih običaja i svjetonazora. Ukrcajem na jedan od trabakula koji su u Raškom zaljevu čekali na utovar kamena, svakom su se rakljanskom mladiću otvarala vrata dalekih i nepoznatih krajeva. Upravo se tu nalaze i korijeni pomorske tradicije u Raklju.

Ključne riječi: Mijo Mirković, Mate Balota, Tijesna zemlja, Rakalj, Sueski kanal

GOSPODARSTVO ISTRE U VIHORU PRVOG SVJETSKOG RATA (UOČI ODLASKA EVAKUIRACA) U DJELIMA MIJE MIRKOVIĆA

Dr. sc. Alida Perkov

Umirovlj. predav. V.š.

perkov.alida@gmail.com

SAŽETAK

Već 29. srpnja 1914. austrijske su vlasti proglasile mjere za evakuaciju civilnoga stanovništva, upravo zbog strateškoga vojnoga položaja Pule što je implicirao eventualni talijanski napad s mora. Prethodno je Istra, a osobito Pula uoči Prvoga svjetskog rata napredovala u gospodarskoj preobrazbi. Prvi svjetski rat izravno je pogodio Istru 23. svibnja 1915. Masovni egzodus civilnoga stanovništva, južno od poteza Rovinj–Kanfanar–Barban, među kojima je bila i obitelj Mije Mirkovića, pokrenut je dva dana kasnije. Posljedično su na tom području blokirane gotovo sve aktivnosti, što je izravno utjecalo na stagnaciju gospodarstva Istre.

Opća vojna mobilizacija i nestašica hrane, ne(uspješna kontrola cijena) jačanje crnog tržišta urušio je dotad perspektivn

o gospodarstvo Istre .

Mirković se u svojem djelu „ Pula je Pula“ opširno služio statističkom i deskriptivnom analizom navedenog razdoblja, što je , uz ostale dostupne izvore, vrijedna građa za buduće naraštaje.

Ključne riječi: Gospodarstvo Istre, Prvi svjetski rat, Mijo Mirković.

VALORIZACIJA UVALE BLAZ KAO TURISTIČKE ATRAKCIJE

Izv.prof.dr.sc.Aljoša Vitasović
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
aljosa.vitasovic@unipu.hr

Kada se govori o suvremenom turizmu nemoguće je izbjeći definiranje pojmova atrakcije i atraktivnosti. Nažalost, iako se često stavlja znak jednakosti između ta dva pojma oni nisu sinonimi. Vrlo je proširena percepcija o turističkim atrakcijama kao o pretežito vizualnim senzacijama koje bude emocije kod turista. Nadalje, njihova uloga biva inovirana u vremenu postmoderne gdje i društvena uloga samog turista biva izmijenjena. Njihovo razlikovanje počiva na shvaćanju samog pojma turističke destinacije kao cjelokupnog doživljaja. Turističke atrakcije, potencijalne i realne, turistički su resursi koji mogu privući ili već privlače turiste. Izneseno navodi i osnovne zadaće koje moraju biti izvedene. Ukoliko se prihvati složeno promišljanje o turističkim atrakcijama kao pokretaču cjelokupnog turističkog sustava, odnosno „o onome što privlači posjetitelje“ i primarnom uvjetu za razvoj turizma u nekoj destinaciji treba analitički prosuđivati o ulozi atraktivnih činitelja u privlačenju turista i diferenciranje određene turističke destinacije. Cilj ovog rada je definirati i predložiti teoretsku podlogu u valorizaciji izdvojenog područja s svrhom podizanja kvalitete.

Područje uvale Blaz, odnosno uži prostor s ruinama mlinova nije trenutno turistički aktiviran (osim minornih sadržaja), niti valoriziran budući da nisu zadovoljeni osnovni elementi poput pristupačnosti ili mogućnosti turističke eksploatacije. Na osnovu empirijskog istraživanja dan je prijedlog razvoja područja.

Ključne riječi: valorizacija, atraktivnost, turistička atrakcija, prostor, Blaz

FRAZEMI SA SOMATSKOM SASTAVNICOM “RUKA” U MJESNOME GOVORU RAKLJA

Prof. dr. sc. Lina Pliško

Filozofski fakultet Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

lina.plisko@unipu.hr

U radu konceptno analiziramo frazeme sa somatskom sastavnicom *ruka* zabilježene u *Frazeološkom rječniku Raklja*, diplomskom radu Romane Percan (obranjenom 2017.).

Somatski frazemi čine jednu od najbrojnijih skupina frazema u mnogim jezicima, pa je tako i u govoru Raklja. Ruke su čovjekov nužni “alat” u svim vrstama djelatnosti. One kao važan dio ljudskoga tijela imaju veoma razvijenu simboliku koja utječe na značenje frazema. Ruka može simbolizirati darežljivost (*dati dobru ruku*), sigurnost (*biti u dobrim rukah*), pomirenje (*dati ruku*), uspjeh (*gre od ruke*), oslonac (*desna ruka*), pružanje pomoći (*dati jenu ruku*), njima izražavamo sposobnost, vještinu (*imati zlatne ruke*), jamstvo (*staviti ruke u oganj*), vrijedna žena (*ženska ruka*)...

Zabilježene frazeme uspoređujemo s frazemima sa somatizmom *ruka* u drugim hrvatskim organskim idiomima: čakavskom, kajkavskom i štokavskom, kako bismo odredili frazemske lokalizme i regionalizme.

Ključne riječi: mjesni govor Raklj, somatski frazemi, ruka

PROJEKT ZAVIČAJNE NASTAVE *OSLUHNI ZAVIČAJ – ZOVE TE PRAMALIĆE*

Romana Percan, Martina Valić, Nataša Teković-Jalšovec
Osnovna škola Vladimira Nazora - Krnica

romana.percan@skole.hr

U Osnovnoj školi Vladimira Nazora – Krnica program učenja o životu i djelu Mije Mirkovića – Mate Balote dio je zavičajne nastave i školskoga projekta *Osluhni zavičaj – zove te pramaliće* te dio projekta *Institucionalizacija zavičajne nastave Istarske županije*. Na tom tragu, provodeći poznato interdisciplinarno načelo zavičajnosti i zavičajne nastave Tone Peruška, Balotin književni rad te Mirkovićev život i nemjerljivo nasljeđe postaju motivacijom i izvorom stvaranja u propitivanju književnog, jezičnog, likovnog, glazbenog, etnološkog, etnografskog, matematičkog, prirodoslovnog, geografskog, ekološkog, turističkog, kozmopolitskog, povijesnog, građanskog, zdravstvenog, radnog, humanog i antropološkog odgoja i obrazovanja ovog dugogodišnjeg i prepoznatljivog školskog projekta.

U vrijeme održavanja projekta, učenici „žive“ *Dragi kamen i Tijesnu zemlju* na terenu, razmjenjuje se „znanje na znanje“ kao *mira za miru* s učenicima ostalih škola koje se uključuju u zajedničke aktivnosti.

Kroz projekt škola gradi svoju osobnost i prepoznatljivost, a program se temelji na pripadnosti konkretnoj kulturi, ali i učenju da se kultura mijenja. Poučavamo djecu da je kultura mjera ljudske sveukupnosti, ali da upoznavanjem svoje kulture i zavičaja, upoznajemo i cijeli svijet.

Balotin je život i književno djelo dobar primjer za istraživanje i promišljanje prirodnih i društvenih fenomena ovog područja u jednom protoku vremena, ali i za učenje i podizanje svijesti o potrebi kontinuirane aktualizacije zavičajne tematike, osvješćivanje važnosti zavičajnih vrijednosti i baštine, njezine zaštite i valorizacije putem odgoja i obrazovanja, a sve u službi održiva razvoja, ne samo na lokalnoj razini, već i na državnoj i međunarodnoj.

Ključne riječi: Mate Balota, terenska nastava, zavičaj, tradicija, kultura, odgoj, obrazovanje.

SPOMEN-SOBA MIJE MIRKOVIĆA/MATE BALOTE U SVEUČILIŠNOJ KNJIŽNICI PULA

Snježana Pejović Petraček
Sveučilišna knjižnica Pula
spejovic@unipu.hr

Luka Tidić
Sveučilišna knjižnica Pula
ltidić@unipu.hr

Rad tematizira ostavštinu Mije Mirkovića/Mate Balote smještenu u Spomen sobi Mije Mirkovića/Mate Balote u Sveučilišnoj knjižnici u Puli.

Uvodni dio rada započinje kratkim pregledom povijesti Sveučilišne knjižnice Pula i biografijom Mije Mirkovića/Mate Balote. Naglasak je stavljen na kronologiju nastanka Spomen sobe i postupka dobivanja ostavštine i definiranje pojmova ostavštine i spomen sobe. Predmet interesa u radu je vezan uz sadržaj spomen-sobe koji obuhvaća materijalne artefakte poput namještaja, predmeta, fotografija ali i knjižni fond odnosno biblioteku.

Središnji dio rada posvećen je analizi knjižnog fonda i njegovog popisa. Fond je bogat raznovrsnim publikacijama, s obzirom na širinu interesa Mije Mirkovića/Mate Balote. Utvrdili smo da su publikacije najvećim dijelom napisane latiničnim pismom, a manjim dijelom ćiriličnim pismom. Broj jezika na kojima su tiskane publikacije su tiskane na čak 15 jezika. Većina publikacija su primarne publikacije. Tematski su najbrojnije publikacije iz skupine društvenih znanosti i povijesti.

U završnom dijelu rada govori se o nastojanjima Sveučilišne knjižnice da ostavštinu predstavi javnosti jer osim što imamo zadatak čuvanja povjerene građe zadatak je i održavanje sjećanja kao i poticanje na daljnje istraživanje ostavštine.

Ključne riječi: ostavština, spomen-soba, publikacija, Mijo Mirković/Mate Balota, Sveučilišna knjižnica Pula

TRAGOM MIJE MIRKOVIĆA/MATE BALOTE: MODELI SUVREMENE REVALORIZACIJE STVARALAŠTVA ISTARSKOG AKADEMIKA

Matteo Legović
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković"
Interdisciplinarni studij Kultura i turizam
malegovic@unipu.hr

Katarina Bratulić, mag. turism. cult.
katarina.bratulic@gmail.com

Mijo Mirković (1898.-1963.), poznat pod pseudonimom Mate Balota, istarski je znanstvenik, polihistor, književnik i diplomat, koji je ostavio izuzetan opus posvećen kulturnoj povijesti Istre, ekonomskoj povijesti Hrvatske i Jugoslavije, kao i suvremenim ekonomskim, agrarnim i prometnim pitanjima. Prigodnim obilježavanjem 125. godišnjice Mirkovićeva rođenja te prisjećanjem njegova znanstvenog, književnog i publicističkog doprinosa Istri i Hrvatskoj, glavni cilj ovoga rada je istražiti suvremene modele revalorizacije njegova stvaralaštva. U radu je korištena kombinacija kvalitativnih i kvantitativnih metoda; analiza i sistematizacija literature te provedeni su polustrukturirani intervjui sa stručnom javnosti i anketni upitnik o stavovima, poznavanju i percepciji stanovnika Istarske županije o stvaralaštvu Mije Mirkovića/Mate Balote. Dobivenim rezultatima autori su elaborirali inovativni model revalorizacije Mirkovićeva stvaralaštva kroz razvoj zavičajne tematske kulturne rute koja bi, kao najsnažniji mediji interpretacije kulturne baštine, povezivala ključne lokacije u Istri povezane s likom i djelom Mije Mirkovića/Mate Balote. Upravo provedeno istraživanje i predložena zavičajna kulturna ruta naglašavaju važnost zavičajne kulturno-književne baštine kao resursne osnove za gospodarski razvoj, posebice razvojne potencijale Raklja, Pule i Istre kao destinacije turizma posebnih interesa.

Ključne riječi: kulturno-književna baština, zavičajnost, kulturne rute, turizam posebnih interesa.